

“Eğitim özgür

JALE ÖZGENTÜRK

İş dünyasının son yıllarda büyük bir derdi var. Türkiye'nin saplandığı orta gelir tuzağından, bir anlamda vasatlıktan çıkmak...

1980'den sonra önemli bir atılım gerçekleştiren sanayici ve ihracatçılar, kilo başına ortalama 1.5 dolar olan ihracat ürünleri gelirini artık batı ülkeleri gibi 4.5 dolara çıkarmak istiyor. Çünkü dünyada fason üreten 1 kazanırken, Ar-Ge ve inovasyona dayalı üretim yapan 4 kazanıyor..

Katma değeri artırmak, ileri teknoloji ülkesi olmaktan, o da inovasyondan geçiyor. Bunun için Türkiye İhracatçılar Meclisi, üç yıldır Türkiye'nin çeşitli kentlerinde inovasyon haftaları düzenliyor. Dünyanın çeşitli ülkelerinden konuşmacılar getiriyor. Son toplantı bu hafta Adana'da gerçekleşti.

Bir ay önce de **İstanbul Sanayi Odası** "Vasatlıktan Kurtulmak" başlığı altında beyin fırtınası gerçekleştirmişti. **TÜSİAD**, **TOBB** gibi tüm işadamları örgütleri yoğun çaba içinde.

Yapılan son toplantıların ortak bir noktası var. Dünyanın en mutlu vatandaşlarının yaşadığı Finlandiya, örnek ülke olarak gündemde.

FİNLANDIYA'NIN BAŞARISINDA KADIN FAKTÖRÜ

Peki Finlandiya Türkiye için örnek olabilir mi? Başarı için atıldığı adımları Türkiye atabilir mi?

Önce neler yapmış bir bakalım! **İSO** toplantısında başarının sırlarını Finlandiya Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Risto E.J. Penttila, Helskinki Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Hannele Nieminen'den dinlemiştik. Bütün salonun hüzün ve gıpta ile dinlediği beş maddelik sırları şöyleydi:

- İlk madde kadınların iş gücüne dahil edilmesi olmuş. Dünyanın en fazla kadın yöneticisi

Olursa, toplum da özgürleşir..."

Finlandiya'da.

- İkinci unsur sanayi. Pentilla, "Mühendis ülkesiyiz. Başbakanımız da bir mühendis. Ülkeyi, şirketini yönetir gibi yönetiyor" diyordu.

- Üçüncü unsur; herkes için eğitim.

- Dördüncüsü hiyerarşinin çok düşük olması. Bu ülkede her düzeyden insana en fazla iki telefonla ulaşılabilir.

- Beşinci unsur ise güven kültürü. Yine Pentilla'nın açıklaması şöyleydi:

"Ülkemizde yolsuzluk çok fazla yoktur, oldukça şeffafiz."

EĞİTİM BEDAVA, EVE ÖDEV YOK

Finlandiya'yı başarıya götüren insan kaynağına ulaşmanın en önemli yolu tabii ki eğitim. Matematik, fen bilimleri ve okuma düzeyini ölçen Pisa sonuçlarında Finlandiya birinci sırada. Eğitim sistemindeki başarının sırrı da biraz detaylı olacak ama şöyle:

- Finlandiya'da zorunlu okula

başlama yaşı 7. Yaşları ne olursa olsun, çocuklar okula kendileri yürüyerek ya da bisikletle gidiyor. Fin kültürü çocukların bağımsız yetişmesini önemsiyor. Yani çocuklarını okula getirip götüren, ders çalıştıran ebeveynler diye bir şey yok.

- Fin eğitim müfredatı basit ve genel bir çerçeve tanımlamaktan ibaret. Öğrenciler, kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda kendi eğitim-öğretim programlarını şekillendirme haklarına sahipler. Yani eğitimin temeli özgürlüğe dayalı.

- Finli öğrencilere eğitim hayatlarının ilk altı yılında hiçbir şekilde not verilmiyor. Sekizinci sınıfın sonuna kadar not verme zorunluluğu yok. Öğrenciler standardize edilmiş bir sınav sistemine tabi değiller. Sadece 16 yaşlarındayken ülke genelinde bir sınava giriyorlar.

- Öğretmenler gün boyu sınıfta ortalama dört saat ders veriyor. Haftada iki saati ise mesleki gelişimleri için eğitimlere katılmak için ayırıyorlar.

- Okulda öğrencilerin tenefüsüne geçirdikleri zaman toplam 75 dakika. Amerika'da bu oran 27 dakikaya kadar düşüyor. Türkiye'de ise ortalama 45 dakika.

ÖĞRETMENLER ÇOK DEĞERLİ

- Tüm öğretmenlerin en az master derecesi var ve üniversite başansı en yüksek yüzde 10'luk dilim arasından seçiliyorlar. Öğretmenlik toplum gözünde statüsü en yüksek mesleklerden biri.

- Finlandiya öğretmenleri başarılı-başarısız olarak yargılamayan bir kültüre sahip.

Eksikleri bulunan öğretmenlerin, yeni eğitim-öğretim programlarıyla kendilerini geliştirmesinin önü açılıyor. Hiçbir öğretmenin performans nedeniyle işten atılma korkusu yok.

- Öğrencilere ödev verilmiyor çünkü öğrenmenin yeri okul. Her çocuğa bir birey olarak değer veriliyor. Çocuklardan biri yeterince iyi öğrenemiyorsa öğretmenleri bunu hemen fark ediyor

ve çocuğun öğrenme programının bireysel ihtiyaçlarına göre düzenliyor.

- Fin okullarında spora bol yer var ama spor karşılaşmaları yapacak takımlar yok. Rekabet, üstünlük kazanmak Fin kültüründe değer verilen bir şey değil.

En önemlisi Finlandiya'da özel okul yok ve eğitim harcamalarının tümü devlet tarafından destekleniyor.

Eğitim "herkes için eşit imkanlar sağlamak" demek.

Kişi başına düşen milli geliri 36 bin dolar olan Finlandiya'nın mutluluk ve başarısının temelinde kadınlar, mühendisler ve öğretmenler var...

Türkiye ise öğretmen mezun eden okulların sayısı artarken, öğretmenlerin iş bulamadığı bir ülke. Atanamayan öğretmen sorununu Türkiye'ye mahsus. Okullar birer ticarethane. Veli müşteri, öğrenci ürün olarak tanımlanıyor.

Mühendislik, bilim adamlığı cazip olmayan alanlar. Nobel alan bilim adamımız Aziz San-

cak, Türkiye'de değil, bir ABD üniversitesinde çalışıyor.

Kadınlara gelince. İşgücüne katılım payı ne yazık ki yüzde 27-30 arasında değişiyor. Kadına verilen görev çocuk doğurmak, sayı da en az üç.

Etik, yolsuzluk, şeffaflık, hiyerarşisi konularına girmiyorum bile.

Türkiye'nin ihtiyaçta aslında sadece ekonomik değil kültürel bir dönüşüm. İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** önemli bir saptamada bulunuyor.

"Dünyadaki son örneklerin de gösterdiği gibi, herhangi bir önemli sorunu çözmenin yolu, bize benzerlerden ziyade, benzerleriyle sağlanacak diyalog, müzakere ve işbirliğinden geçmektedir. Atalet ve vasatlığa sığınmanın bedelini bugüne kadar çok ağır ödedik."

Kutuplaşmanın derinleştiği sancılı bir seçim sürecinden çıktık. Bahçivan'ın sözleri umarım adresini bulur!

(RADİKAL – Jale ÖZGENTÜRK – 8.11.2015)

Yapısal reformlar tamamlansın

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, yeni siyasi iradede yapısal reformların tamamlanmasını talep etti. Bahçivan, bundan böyle sanayicinin ve üreticinin ekonominin en önemli aktörü görülmesi temennisinde bulundu. **ISO** ile İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) tarafından yürütülen, sanayicilerin gençleri girişimcilğe teşvik etmelerini temel alan projenin tanıtım toplantısının ardından Bahçivan, siyasi konulara ve seçimlere değindi. Seçimlerin ülke ve ekonomi adına yararlı olmasını dileyen Bahçivan, "Türkiye'nin bundan böyle üretim ekonomisine dönüşmesi, katma değerli üretime dönüşmesi noktasında, toplumun üretimi ve sanayiciyi ekonominin en önemli aktörü görmesi noktasında temel yapısal reformların yapılmalı. Türkiye'nin bu 4 seneden giden 1-2 seneyi de atlatarak çok daha iyi yerlere taşınmak için yararlanması gerek. Yapısal reformları başardığımız takdirde ivme yakalarız. Ben Türkiye'nin bu enerji ve moralle bunu başarabileceği kanaatindeyim." ifadelerini kullandı. **Erdal Bahçivan**, sanayicinin gençlere fikri ve maddi yardımını içeren proje ile ilgili şunları kaydetti: "Akademik camia ve reel ekonomiyi bir araya getirmek önemli. Malum Türkiye'de girişimcilik ruhu var. İTÜ bu konuyu ele alarak gençleri reel ekonomiye sundurmayı temel alan bir faaliyete koyuldu. Burada İTÜ'nün eğitim birikimi, gençlerin enerjileri, sanayicilerin de reel dünya, ekonomi deneyimi var. Bu üçlü bir araya geldiğinde girişimcilik ruhu artacak. Bu da katma değerli ve kuvvetli üretime, kaliteli büyümeye imkân tanyacak. Biz, böyle bir ortamda tohumları yani genç girişimcileri büyütmeliyiz, güçlü meyveler haline getirmeliyiz. Ülke böyle büyüyecek."

İTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Karaca ise **ISO**'dan yararlanan proje dâhilinde sanayicilerin gençler ile deneyimlerini paylaşacağını dile getirdi. Karaca, "Projede üreticiler bir mentör olarak ne gibi hatalar yaptılar, hatalarını hangi yöntemlerden faydalanarak telafi ettiler onları anlatacaklar. Bir nevi gençlere koçluk edecek, rol model olacaklar." açıklamalarında bulundu. Karaca, şöyle devam etti: "Proje 3 senelik esasında. **ISO** bu sene aramızda durdu, hali ile proje büyüdü. İTÜ Çekirdek dediğimiz projemiz girişimci üretmeyi hedefliyor. Projemizde ilk sene bine yakın, ardından 2 bin 500, bu sene 4 bine yakın örnek aldık. Bunlar şu an elekten geçti, 70'e indi. Yarın finalin ardından iyi bir firmaya maddi olarak yardımcı olacağız, mentörlük hizmeti vereceğiz." İTÜ Çekirdek Genel Müdürü Kenan Çolpan da "İTÜ Çekirdek ile gençler firmalaşacak, ticarileşecek duruma geldi. Bundan böyle temennimiz daha çok şirketin doğup, bir yerlere gelmesi ve ekonomiye katkı sunması." dedi. İTÜ ile yapılan anlaşmaya göre **ISO** üyeleri, kuluçka alanı İTÜ Çekirdek girişimci başvurularında jüri üyesi oldu. Jüri başvuruları her yönü ile ele alıyor. İTÜ Çekirdek'in 'Big Bang' büyük finalinde belirlenecek girişimci veya girişimcilere **ISO** da ödül verecek. Ardından genç girişimciler ile deneyimli sanayiciler bir araya getirilecek. İTÜ Çekirdek'te bir sene kalma hakkı elde eden girişimciler de **ISO** KOZA adlı modele dâhil olacak. Bu girişimciler, üretim ve fabrika ortamını deneyimleme imkânı bulacak. Toplamda 500 bin lira **ISO** katkısı içeren **ISO** KOZA modeli ile girişimcilere mentörlük hizmeti de sunulacak. (CİHAN)